

צ'ון תורני שכונ'י

בעזה"י

אגדה של תורה

גליון 675

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פרשת נח

פנת האה

"ויפץ ה' אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר. על כן קרא שמה בבל כי שם בלל ה' שפת כל הארץ, ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ."

רש"י עורך השוואה בין דורו של נח - דור המבול לדור הפלגה: "ומשם הפיצם". וכי איזו קשה של דור המבול או של דור הפלגה? אלו לא כפרו בקב"ה ואלו כפרו בקב"ה ורצו להילחם בו. אלו נשטפו במבול ואין להם חלק לעולם הבא ואלו לא נאבדו מן העולם. למה? אלא שדור המבול היו גזלנים והייתה מריבה ביניהם לכך נאבדו. ואלו (דור הפלגה) היו נוהגים אהבה ורעות ביניהם שנאמר: "שפה אחת ודברים אחדים" למדת ששנאוי המחלוקת וגדול השלום. ומשמע מדבריו שהייתה בניהם אחדות מאין כמוה! לאחר שה' מענישם ובוכל את שפתם, כפי שנאמר: "הקב'ה נרדה ונבבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו". מבאר רש"י: "לא ישמעו"- זה שואל לבנה וזה מביא טיט וזה עומד עליו ופוצע את מוחו. שואל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל: איך יתכן שדווקא במצב של אחדות נפלאה שכזו: "ויקהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. ויאמרו איש אל-רעהו".. הגיעו הרשעים הללו לרצוף את מוחו של איש באחיו!! הייתכן!! האם זו אחדות!! מה בסך הכל עשה המסכן - לא הבין מה ביקשו!! ומבאר הרב מהי אחדות אמיתית: אחדות שהיא לא לשם שמים אלא כדי למרוד בהקב"ה זו אחדות מדומה - שמביאה לידי רצח!!! אם ראית אחדות בין רשעים המבקשים למרוד בה' ולעקור את שורשי היהדות אל לך לתמוה אם לבסוף יאכלו הם האחד את "רעהו"...

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

בימים אלו חל יומא דהילולא של מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל עלינו לזכור את מתיקות התורה שהיתה בפיו, בדורינו זה, שבו הולכים כל יושבי תבל מדחי אל דחי, בשעה שהגשמיות שוטפת את כל העולם, והרוחניות הופכת למושג שכמעט ולא עוסקים בו, כבר קשה לאדם להתבונן בערכה המיוחד של התורה הקדושה והמעלות הרוחניות של היהדות. דווקא בתקופה כזו, חובה עלינו לחזור ולהזכיר לעצמנו את הנהגותיהם של אותם גדולי עולם שהלכו מאיתנו, חובה עלינו לזכור את מסירות הנפש של מרן זצ"ל, איך שבעניות נוראה היה שוקד על תלמודו מקטנותו, היה מנדד שינה מעיניו ימים ולילות כדי לזכות בכתרה של תורה. רק כך נוכל לחנך גם את בנינו אחרינו, שיזכרו את אותן דמויות הוד, שהנחילו תורה לישראל, ונלך בדרכם עד ביאת משיח צדקינו. וכמו שהבטיחה התורה, "כי לא תשכח מפיו זרעו", שלמרות כל גלי החומריות ששוטפים את העולם, אור התורה ימשיך לזהור ולהאיר בלבבות שלומי אמוני ישראל.

סיפר לנו הגאון רבי דוד יוסף שליט"א, שפעם היה לומד עם מרן זצ"ל בסוגיא במסכת יבמות. לרגע קצר, נרעד מרן זצ"ל, כמו אדם שתפסה אתו שפעת קשה. שאל אותו רבי דוד, אבא, מה קרה לך? השיב לו מרן, אני נזכר כעת בפעם הראשונה שלמדתי את הסוגיא הזו בעיון, הייתי יושב בבית הכנסת שושנים לדוד במשך כל הלילה, והיה קור גדול, והיו מים זולפים מתקרת בית המדרש. וכאשר נרדמתי על כסאי, שמתתי על ראשי שמיכה, והמים היו טורדים על ראשי, ונצטננתי, וכעת תפסה אותי אותה תחושה כשראיתי שוב את הסוגיא הזו. כך נראתה מסירות נפש למען התורה.

זמנך הטוב
הדלקת נרות 5:32
מוצאי שבת 6:32
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
7:06 ר"ת

אָהַל הַהֵלֶלֶה

הלכות שאלת גשמים ותן טל ומטר

בליל שלישי הקרוב ז' במרחשוון מתחילים בארץ ישראל לבקש על הגשם בתפילה "ותן טל ומטר".

אם טעה ולא שאל טל ומטר, אם נזכר בסיום ברכת השנים, לפני שיזכיר "השם", חוזר ואומר ותן טל ומטר לברכה וכו', ומסיים על הסדר. ואם לא נזכר עד שחתם ברוך אתה ה' מברך השנים, לפני שיתחיל ברכת תקע בשופר, יאמר שם בין ברכה לברכה "ותן טל ומטר לברכה", וימשיך ברכת תקע בשופר וכו'. ואם לא נזכר עד שהתחיל תקע בשופר גדול, ימשיך בתפלתו עד ברכת שמע קולינו, ולפני שיאמר "כי אתה שומע תפלת כל פה", יאמר שם "ותן טל ומטר לברכה". (ואם הוא בתענית שצריך לומר עננו, יאמר תחלה ותן טל ומטר לברכה, ואחר כך יאמר עננו). ואם שכח לשאול גם בברכת שמע קולינו, וחתם "ברוך אתה ה'", ומיד נזכר, יאמר "למדני חקיד", וחוזר ושואל טל ומטר, ומסיים שנית "כי אתה שומע תפלת כל פה" וכו'. ואם חתם שומע תפלה, ואחר כך נזכר שלא שאל טל ומטר, יאמר שם קודם ברכת רצה, "ותן טל ומטר לברכה". ואם אמר תיבת רצה, חוזר ל"ברך עלינו" וממשיך תקע בשופר ויתר הברכות על הסדר. וכן הדין אם נזכר באמצע מודים, או באמצע אלהי נצור, שחוזר לברך עלינו. אבל אם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, אף על פי שעדיין לא פסע שלש פסיעות לאחוריו, חוזר לראש התפלה.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ויעש נח ככל אשר צווה אותו אלוקים כן עשה"

יש להבין, מדוע התורה מציינת לשבח את נח, שעשה ככל אשר צווה אותו אלוקים, וכי היינו מצפים ממנו שינהג באופן אחר? והלא נצטוו להיכנס מפני מי המבול, הוא וכל החיות האמורות להגיע אליו, ולצייד את התיבה במזון לכל הנמצאים בה לזמן – ממושך, האם באמת היתה אפשרות שנח לא יעשה זאת? ועוד, בפסוק שלפניו מסופר על ציווי ה' לנח בנוגע למזון בתיבה: "ואתה קח לך מכל מאכל אשר ייאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה". מדוע נאמר לנח "קח לך", הרי משמעות הדברים היא, שיקח רק לו לעצמו, ואיך זה מתיישב עם הנאמר בסוף הפסוק: "והיה לך ולהם לאכלה"? מכוח זה דייק בספר ליקוטי ריצב"א, שה' יתברך הורה לנח להצטייד במזון שיספיק לבני האדם הנמצאים בתיבה, והוא בעצמו, ה' יתברך ידאג לכך שהמזון שהוכנס עבור נח ובני משפחתו, יספיק גם עבור כל בעלי החיים שבתיה. עתה נתבונן, נח מצווה להכניס לתיבה כל כך הרבה חיות טורפות ומסוכנות כגון: דובים, אריות, נמרים, טיגריסים וכו'. ועליו לקחת אוכל רק עבורו ועבור משפחתו, האין זה ניסיון גדול ונורא? הלא אם יחסר מזון לחיות, נקל לשער מה תהיה תגובתם המהירה, ובכל זאת נח התגבר על כל החששות, ואולי גם הרגיע את אשתו ובניו וכלותיו. הוא עמד במבחן כלל לא פשוט. לכן משבחת אותו התורה ואומרת: "ויעש נח ככל אשר צווה אותו אלוקים כן עשה" (ו, כב), כלומר, נח עמד בניסיון גדול. (פניני עין חמד)

"כי אותך ראיתי צדיק לפני"

הרה"ג ר' יצחק זילברשטיין שליט"א מביא מהמדרש (בראשית רבתי) מיסודו של רבי משה הדרשן: נאמר על נח: "כי אותך ראיתי צדיק לפני", למה צדיק? לפי שהיה עושה צדקות עם כל אשר היו בתבה. אמרו: בתחלה, בימי אדם הראשון, היו החתול והעכבר בביתו של אדם הראשון שותפים זה עם זה. יום אחד נכנסה תחרות בלבו של העכבר על החתול, והלך אצל אדם, אמר לו: 'אדוני, תן לי רשות על החתול להרגו, שהוא גנב'. אמר לו אדם: 'הואיל וספרת עליו לשון הרע – תהיה לו למאכל', מיד קפץ החתול על העכבר והרגו. כיון שראו בניו של העכבר כן, ברחו לסעיפי ההרים ולנקיקי הסלעים ולחורי העפר. כשבא נח להכניסן לתבה, יום אחד היו החתול ונקבתו עומדין זה אצל זה. אמר החתול לנקבתו: 'זכורני כשהייתי תינוק, הביא לי אבא ממשפחתו של זה ואכלתיו, והיה טוב למאכל, עכשיו ארדוף אחריו ואשיגו ואכלנו', כיון ששמע עכבר נס מפניו, ורדף החתול אחריו ונעשה לו נס, ונזדמן לו חור אחר ונכנס לשם. הכניס החתול פיו בחור ונשכו העכבר, והחתול קרע בצפרנו שפתו. אחר שעה הלך העכבר אצל נח אמר לו: 'איש צדיק, עשה לי צדקה, ותפר לי מה שקרע החתול אויבי'. אמר לו: 'לך והבא לי נימת שער', ומצאו ישן ותפס משערו והביא לנח ותפר קרעו. עד כאן דברי המדרש. יש בזה מוסר השכל, עד כמה גדול עונשו של מדבר לשון הרע, כי הרי העכבר אמר את האמת וקבל את עונשו, שעד סוף כל הדורות יהיו צאצאיו נרדפים! (ומתוק האור)

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס"

רגיל היה רבי חיים מוואלוז'ין לומר, כי מי שכספו כשר מחשש גזל והונאה, אין לו מה לחשוש שמא יגנב ממנו ומובטח לו שלא יארע בו שום נזק. פעם הגיעו לביתו כמה עסקנים כדי להתייעץ עמו אודות אחד מבני הקהילה שירד לדיוטה התחתונה והפך למוסר למלכות. לפתע, משך אחד הנוכחים מבלי משים את מפת השולחן וכל הכלים נפלו ארצה בקול רעש גדול. התעוררה בבית מהומה רבה אך רבי חיים הקדים להכריז: "אל דאגה, בטוחני שלא נשבר אפילו כלי אחד". התפלאו כולם לשמע דבריו, אך כאשר בדקו גילו כי הרב צדק וכל הכלים נותרו שלמים בדרך פלא. לתמיהתם הסביר הרב: "כל הכלים הללו נקנו על ידי, מממון כשר שהגיע אלי בתכלית הישר, ולכן ידעתי שנוק לא נגרם להם". ואז המשיך ואמר: "אולי יש כאן רמז בענין המסירה של אותו אדם, אם ממונכם כשר וישר, אין לכם מה לחשוש מדברי הלשנה שלו."

"כי מלאה הארץ חמס"

פעם הגאון ר' ישראל מאיר הכהן זצ"ל בעל ה"חפץ חיים" נסע ברכבת לבוברויסק, כדי להפיץ שם את ספריו. כשהגיע לתחנת הרכבת, פגש את אחד ממכריו, והלה סיפר, כי גם הוא נוסע לעיר זו. כששמע זאת הרב, ביקש ממנו ליטול מספר חבילות ספרים, ולהעבירן לקרון משא המחובר לרכבת הנוסעים, ובה הפקידו חבילות בתשלום מועט, בנוסף על כרטיס הנסיעה. מכיוון שהמוכר רצה 'לחסוך כסף' לרב בעלות נשיאת החבילות, לא העבירן לקרון המשא, אלא החביאן תחת הספסל עליו ישב בקרון הנוסעים עד שהגיע למחוז חפצו. בהגיעו, פגש המוכר שוב את החפץ חיים והלה התעניין, מהו המחיר אותו נדרש לשלם בגין נשיאת חבילות הספרים, כדי להחזיר לו את הוצאות הפקדת הספרים בקרון המשא. אולם הלה הודיע בסיפוק: "חסכתי לכם את הוצאות החבילות, וההובלה לא עלתה מאומה. הנחתי את הספרים תחת הספסל עליו ישבתי בקרון הנוסעים ושמרתי עליהם כל הדרך" כששמע זאת הצדיק, הזדעזע עמוקות ופנה מיד אל תחנת הרכבת כשבידיו הספרים. המוכר לא הבין, מדוע קטע הרב את שיחתו ומיהר לשוב על עקבותיו – ומדוע לא שמח בידיעה זו. אך החפץ חיים כבר עמד באותה שעה ליד פקיד הרכבת, כשהוא שוקל את חבילות הספרים ומשלם מכיסן את עלות נשיאת הספרים בהתאם למשקלם. רק אז נחה דעתו של הצדיק, שנוהר כל ימין מנדנד של גזל ותרמית.

"קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם"

לא נחתם גזר דינם של דור המבול אלא על הגזל (סנהדרין קח). בחור משיבת פוניבוז' נכנס לביתו של מרן הסטייפלר זצ"ל לקנות ספר "קהילות יעקב". בטעות החזיר לו הסטייפלר פחות מידי עודף. משהבחין בדבר – מיהר ללכת לשיבת פוניבוז'. טיפס את המדרגות הרבות. אד כיוו שלא ידע מי הבחור.

שלח לקרוא לנכדו, ר' אבא ברמן, מסר לידו את יתרת הכסף, ואמר לו: "בחור מהישיבה קנה אצלי זה עתה ספר. אני מבקש ממך שתברר מיהו הבחור ותחזיר לו את הכסף". כעבור שעה קלה שב ר' אבא לסטייפלר ואמר לו כי בסייעתא דשמיא מצא את הבחור והשיב לו את העודף, אך ברצונו לשאול שאלה: "מדוע צריך היה הסבא לטרוח כל כך, ללכת כברת דרך ולטפס במדרגות, כדי להגיע אלי לשיבה, בה בשעה שאני נמצא אצל הסבא מספר פעמים ביום, ויכול היה להמתין ולתת לי את הכסף בבואי אליו?" ענה לו הסטייפלר: "אם המרחק מביתי לשיבת פוניבוז' נקרא רחוק – מה תאמר על המרחק שיש לרדת מהשמים עד לכאן? זה הרבה יותר רחוק" ... רבותי! מצמרר! לוויס כספים ושוכחים להחזיר! צריך להיזהר! (יחי ראובן)

ישבו יושבי קרנות וחקרו לדעת,

מאימתי יש חזונים בעולם.

נענה אחד מהם ופסק:

"החזנים קיימים עוד מלפני המבול, והא ראייה, אחרי שנכנס נחתיבה והמבול החל לרדת, התקהלו הכל מסביב וירדו לפני התיבה" ...

רב הודיע לפרנסים, שהוא מסתלק מן הרבנות בעירם, משום שהזמן לרבנות בוורמיא. - זכות גדולה נתגלגלה לו, - אמר הרב, - שישמש ברבנות בעיר שלמד בה רש"י. נכנסו הפרנסים לשיבה והודיעו להרב, שהם מוסיפים לו על שכרו, ובלבד שלא יעזוב את עירם - ונענה להם הרב. היה שם ליצן אחד ואמר: - עכשיו מוכח להדיא, שרש"י ותוספות הלכה כתוספות, שכן בשביל רש"י ביקש רבנו לעזוב אותנו, ובשביל "תוספות" נשאר בתוכנו...

קצת מאתל

"כי מלאה הארץ חמס מפניהם, והנני משחיתם את הארץ"

דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם, והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח) "סאה מלאה עוונות, מי מקטרג בראש כולם, זה גזל. שנאמר (עמוס ט) " וַיִּצְעַם בְּרֹאשׁ כֹּלָם". הסביר ה"חפץ חיים" זצ"ל: משל למה הדבר דומה לסוחר גדול שניהל בית מסחר ענק. לקח סחורות רבות בהקפה ומכרן בחנותו, שילם לספקים ונטל סחורה נוספת, וחוזר חלילה. לימים פרצה שריפה בחנותו וכילתה כל הסחורה. נותר חסר כל, עם חובות עתק לספקים. נועדו בעלי החוב לטכס עצה, כיצד יכולים הם לגבות חובם? אמר אחד: "כידוע, חובב הוא אמנות וכלי זהב וכסף. שמעתי שבארונות המשכית בטרקלינו פמוטות ענק וגביעים מרהיבים, ואת הקירות מקשטות תמונות מגדולי הציירים שבכל הזמנים. תמונות ששוויין מיליונים! אם אינו מבין שחייב הוא למכור את אוספיו למימון חובותיו, נבהיר לו זאת!" "אכן כן" הסכימו איתו. "נשלח שליח ונדרוש זאת!" צחק המציע: "ברגע שתשלחו שליח, הוא יחביא את האוצרות. חולשה לו אליהם, לא יפטר מהם מרצונו!" "אז מה נעשה" שאלו במבוכה. הלה היה נמרץ והחלטי: "נעלה לביתו, ונטלם כמשכון!" "אם תלך עמנו, נלך אתך" אמרו. "בואו!" הזמינם. הסוחר שירד מנכסיו פתח את הדלת לשמע הנקישות העזות, והופתע לראות את בעלי חובותיו. הבין שבאו לדון בתנאי ההחזר, אולי יוכל לדחות, לפרוס תשלומים, אולי לשמוט חלק מהחובות. הזמינם לשבת סביב השולחן הענק בטרקלינו המפואר. "תשתו משהו", שאל. "לא, תודה" ענו. השתררה שתיקה מביכה. זה באמת מעמד לא נעים. שתקו רגע, ושנים, ושלושה. לפתע הסיט הספק המציע את כיסאו לאחור. כבר הספיק לסקור את כל התמונות ולהחליט איזו היקרה ביותר. ניגש אל הקיר והופ – הוריד את התמונה המרהיבה, הענקית, הממוסגרת בציפוי זהב. וזה הספיק. כאילו ניתן האות נתרן כולם ממקומם, אלו הורידו תמונות ואלו פתחו את ארונות הזכוכית ורוקנו את מדפיהם, ובעל הבית צופה בהם בפה פעור ובעיניים קמות... כך, אמר החפץ חיים, כשאדם עובר עבירה, בורא הוא מקטרג (אבות פ"ד) וכל מקטרג נברא בצביון העבירה. נועדים המקטרגים יחדיו לתבוע דין עונש ונקם. האווירה מתוחה, ושקט משתרר. ומי קופץ בראש, מקטרג הגזל. ומדוע, כי זו עבירה שתלטנית, חצופה, מתגרה, מתריסה, וכמוה המקטרג שנברא. ואחריו פוצחים כולם בקטרוגם, ואינם משאירים שריד, חלילה. וגזר הדין של דור המבול יוכיח! תאמרו: כל זה נכון, אך מה לנו ולגזל? ובכן, ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר, שהמקים רעש ומעיר את חברו, עובר באיסור "גזל שינה". ופעם עורר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בשיחה, שבחור הגיע באישון לילה וסיפר שהתארס, ושמחו עמו חבריו ושרו לכבודו, ועוררו כמה מבני הישיבה. זהו גזל הרבים ואין לו השבה, אמר. ומה אם נמצאים בשיעור תורה או בחברותא, ואנחנו העלינו נושא לשיחה, וגרמנו לבטלה, הלא גזלנו, נתח חיים! איננו מדברים כרגע על ה"גחלי רתמים", אבל מה על גזילת הזמן! אם להפריע לישון זו גזילה, אז להפריע ללמוד זו גזילת אוצר כפול ומכופל! (חפץ חיים)

לרפואה שלימה

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
אליאן בת נעימה הי"ו
וכל משפחתה א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:20

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 16:30
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב רפאל עגיב שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב שלום אטלן שליט"א

בית הכנסת
"עולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 7:30

מנחה ערבית - 16:30

שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה

יום א' ב' ה'

רב בית הכנסת

הרב יהונתן אמדי שליט"א

יום ג'

הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ד'

הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' -

הרב רפאל עגיב שליט"א

בשעה 19:00

"יש קונה עולמו בשעה

אחת"

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00

ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00

שימו לב <<<<

ברכה והצלחה בכל העניינים לר' שאול סאלם הי"ו ומשפחתו